

Sygn. akt III AUa 624/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2018 r. w Szczecinie

sprawy P. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 czerwca 2017 r. sygn. akt VI U 2063/16

oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko del. SSO Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 624/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 października 2016 roku organ rentowy po rozpoznaniu wniosku z dnia 20 maja 2016 roku odmówił P. K. prawa do renty zmarłym w dniu 23 marca 2016 r. ojcu S. K. w oparciu o przepisy o ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.). Komisja lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 04 października 2016 r., wydanym w związku z wniesionym sprzeciwem od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 09 czerwca 2016 r., stwierdziła, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do 30 czerwca 2020 r. a całkowita niezdolność do pracy nie powstała przed 16 rokiem życia ani w trakcie nauki, bowiem jako datę powstania całkowitej niezdolności do pracy wskazano dzień 08 listopada 2004 r. Przewodnicząca

Komisji Lekarskich ZUS w swojej opinii z dnia 15 listopada 2016 r. podała, iż w odwołaniu nie wskazano nowych okoliczności, ani nowych dowodów dotyczących niezdolności do pracy mających wpływ na zmianę zaskarżonej decyzji.

Ubezpieczony nie zgadzając się z powyższą decyzją i wniósł odwołanie.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

P. K. urodzony w dniu (...) ma wykształcenie wyższe medyczne. W 1992 r. ukończył Wydział (...) Aktualnie u ubezpieczonego rozpoznaje się schizofrenię paranoidalną. Ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy i niezdolny do samodzielnej egzystencji - która nie powstała przed 16 rokiem życia, ani w czasie trwania nauki.

Decyzją z dnia 11.08.2015 r. ustalono ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na dalszy okres do 30.06.2020 roku .

Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonego za bezzasadne podnosząc, że zgodnie z przepisem art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009., Nr 153, poz. 1227 ze zm. dalej jako: ustawa emerytalna) prawo do renty rodzinnej mają dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione: 1) do ukończenia 16 lat; 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Pojęcie niezdolności do pracy zostało zdefiniowane w przepisie art. 12 ustawy emerytalnej. W myśl tego przepisu, niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust.1). Przy czym, całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust. 2 i 3).

Sąd pierwszej instancji wskazał, że dokonując analizy pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” należy brać pod uwagę zarówno kryterium biologiczne (stan organizmu dotkniętego schorzeniami naruszającymi jego sprawność w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do jakiegokolwiek pracy), jak i ekonomiczne (całkowita utrata zdolności do zarobkowania wykonywaniem jakiegokolwiek pracy). Osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu przepisu art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest więc osoba, która spełniła obydwie te kryteria, a więc jest dotknięta upośledzeniem zarówno biologicznym, jak i ekonomicznym (por. niepublikowany wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2004 r., I UK 28/04). W orzecznictwie przyjmuje się również (wyroki z dnia 20 sierpnia 2003 r., II UK 11/03 oraz z dnia 5 lipca 2005 r., I UK 222/04, niepublikowane), że decydującą dla stwierdzenia niezdolności do pracy jest utrata możliwości wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu przy braku rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Gdy więc biologiczny stan kalectwa lub choroba, nie powodują naruszenia sprawności organizmu w stopniu mającym wpływ na zdolność do pracy mieszczącej się w ramach posiadanych lub możliwych do uzyskania kwalifikacji, to brak prawa do świadczenia rentowego.

Dodatkowo Sąd meriti stwierdził, że zgodnie z uregulowaniem zawartym w przepisie art. 13 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji,

- możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Zdaniem Sądu Okręgowego, dokonując oceny stanu zdrowia ubezpieczonego, należało ponadto mieć na uwadze, iż stosownie do treści art. 13 ust. 4 ustawy emerytalnej zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że niespornym w niniejszej sprawie było, iż ubezpieczony jest osobą całkowicie niezdolną do pracy i do samodzielnej egzystencji z uwagi na zaburzenia zdrowia psychicznego. Przedmiotem sporu było ustalenie, czy ubezpieczony stał się całkowicie niezdolny do pracy i do samodzielnej egzystencji w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2 art. 68 ust. 1 tj. do ukończenia 16 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia.

Ustalenia w przedmiocie stanu zdrowia ubezpieczonego i jego zdolności do pracy poczynione zostały przez Sąd Okręgowy w oparciu o analizę dokumentacji lekarskiej ubezpieczonego, jak również na podstawie przeprowadzonego przez ten Sąd dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu meriti, gdyż jak wskazał, zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd ten ocenił je jako wiarygodne. Tak samo ocenił Sąd Okręgowy wydaną w niniejszej sprawie opinię biegłego. Biegła postawiła bowiem wyraźne rozpoznanie odnośnie schorzeń ubezpieczonego i ich wpływu na zdolność ubezpieczonego do pracy.

W opinii z dnia 27 lutego 2017 roku biegła z zakresu psychiatrii wskazała, iż 53-letni ubezpieczony jest bezdzietnym kawalerem mieszkającym z matką (od ośmiu lat w Anglii). Posiada wykształcenie wyższe medyczne - w 1992 r. ukończył Wydział(...) Po ukończeniu studiów pracował jako radiolog - do 2005 r. W tym okresie uzyskał 1° specjalizacji z radiologii.

Wskazała również na dotychczasowe leczenie psychiatryczne:

- w maju 1994 r w Instytucie (...) w W. - hospitalizacja z rozpoznaniem: psychotyczna reakcja adaptacyjna.

- w kwietniu 1995 r. w Klinice (...) w S. - hospitalizacja z rozpoznaniem zespołu paranoidalnego.

Po drugiej hospitalizacji - nieregularnie przyjmował (...) (odstawiał sobie z uwagi na akatyzię); na wizyty lekarskie uczęszczał rzadko i niesystematycznie. Od marca 2015 r. pozostaje pod opieką (...) w (...). W tym czasie był 3x hospitalizowany w oddziałach psychiatrycznych (marzec 2015 r. - M. - hospitalizowany po przedawkowaniu (...); maj 2015 i luty 2016 - oddział (...) w (...) - zaostrenie schizofrenii paranoidalnej). Obecnie przyjmuje: (...) - lamp/miesiąc, (...) - 5mg/d; kw. (...) 1,0g/d.

W ramach świadczeń MHS odbywa kontrolne wizyty lekarskie (raz na 3 m-ce) oraz comiesięczne spotkania z pracownikiem socjalnym.

Wnioskodawca spędza dzień czytając prasę i oglądając telewizję. Wg oceny konsultanta psychiatrycznego w (...) - dr R. - Ubezpieczony jest „otoczony codzienną opieką matki - i nie jest w stanie mieszkać; żyć samodzielnie ze względu na schizofrenię”.

Biegła wskazała, iż stan psychiczny wnioskodawcy wskazuje na rozpoznanie schizofrenii paranoidalnej. W ocenie biegłej ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy i niezdolny do samodzielnej egzystencji, które nie powstały

przed 16 rokiem życia, ani w czasie trwania nauki. Biegła z zakresu psychiatrii po osobistym zbadaniu pacjenta, zapoznaniu się z aktami sprawy oraz dokumentacją lekarską (ze szczególnym uwzględnieniem: zaświadczenia o stanie zdrowia; dokumentacji medycznej (dr J. S.); kart informacyjnych leczenia szpitalnego; zaświadczenia (...) dr K. R. - przetłumaczonego przez tłumacza przysięgłego) uznała, że z uwagi na stan psychiczny, badany jest całkowicie niezdolny do pracy i niezdolny do samodzielnej egzystencji. Wyżej wymieniona niezdolność nie powstała jednak przed ukończeniem 16 roku życia i w czasie nauki.

Sąd Okręgowy podkreślił, że ocena dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, iż sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd – który nie posiada wiadomości specjalnych – tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny tego dowodu stanowią również: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen powszechnej (tak: wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2002 r. V CKN 1354/00 LEX nr 77046).

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że opinia sporządzona w toku niniejszego postępowania wydana została przez biegłą sądową - specjalistę posiadającą wieloletnią praktykę zawodową, cieszącą się dużym autorytetem, po uprzednio przeprowadzonym badaniu ubezpieczonego oraz wcześniejszej analizie treści dokumentacji lekarskiej dotyczącej ubezpieczonego. Opinia ta jest, w ocenie Sądu meriti, jasna i spójna, wnioski w niej zawarte logiczne i przekonująco uzasadnione, a rzetelność i fachowość powyższych ustaleń nie budzi żadnych wątpliwości i pozwala na uznanie ich za w pełni wiarygodne. Zdaniem Sądu, sporządzona w toku niniejszego procesu opinia biegłej stanowi pełnowartościowy materiał dowodowy.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem dziecko, które stało się całkowicie niezdolne do pracy i samodzielnej egzystencji po osiągnięciu wieku określonego w art. 68 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) nie nabywa prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 tej ustawy (II UZP 10/06)

Mając na uwadze, iż całkowita niezdolność do pracy nie powstała u ubezpieczonego w okresach wskazanych w przepisie art. 68 ust. 1 ustawy emerytalnej, Sąd Okręgowy uznając, iż nie miał podstaw prawnych do przyznania prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego zmianę przez przyznanie skarżącemu P. K. prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 23 marca 2016 r. ojcu S. K..

Wyrokowi zarzucił obrazę przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 68 ust. 1 pkt, 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyjęcie, że skarżący nie nabył prawa do renty rodzinnej gdyż stał się niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji po osiągnięciu wieku określonego w art. 68 ust. 1 pkt 1 i 2 tej ustawy.

W uzasadnieniu wskazał, że już w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji wykazywane było znaczenie spójnika „lub” zarówno w przepisach ustawowych jak też w nowszym aniżeli przywoływane przez Sąd Okręgowy orzecznictwie Sądu Najwyższego. Zdaniem apelującego, z przepisów Konstytucji RP można wywieść twierdzenie, że spójnik „lub” stanowi alternatywę nierozłączną, co oznacza, że wystarcza spełnienie jednej z przesłanek oddzielonych tym spójnikiem jak też spełnienie obydwu przesłanek. W art. 61 Konstytucji jest bowiem mowa o możliwości rejestrowania „dźwięku lub obrazu” z posiedzeń kolegialnych organów władzy publicznej. Oczywistym jest, że unormowanie to daje prawo rejestracji lub dźwięku, lub obrazu lub jednocześnie dźwięku i obrazu. W przepisie art. 65 ust. 1 ustawy emerytalnej słowa emerytura i renta są oddzielone spójnikiem „lub” co w tym przypadku oznacza rozłączność tych praw. Podobne znaczenie spójnika „lub”, a mianowicie rozłączność przesłanek i jednocześnie możliwość występowania ich łącznie występuje w wielu innych przepisach ustawowych np. w przepisie art. 35 ustawy o finansach publicznych. W uzasadnieniu wyroku z dn. 11 października 2016 r. w sprawie I UK 354/15 Sąd Najwyższy wprost wskazał na znaczenie -interpretację - spójnika lub w przepisach ustawowych jako na funkcyjny

alternatywy nierozłącznej i tym samym odszedł od wcześniejszej innej interpretacji tego spójnika. Tym samym, zdaniem apelującego, nie jest możliwe dokonywanie interpretacji przepisu art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej w sposób jaki dokonał to Sąd Okręgowy. Przywołane przez ten Sąd orzeczenie Sądu Najwyższego II UZP 10/06 nie może stanowić wskazówki do stosowania omawianego przepisu ustawy emerytalnej także i z tego powodu, wynikającego z treści uzasadnienia, że stanowi ono ochronę interesu organu rentowego. Interes, zwłaszcza majątkowy, którejkolwiek ze stron postępowania w żadnym wypadku nie może stanowić podstawy do wykładni przepisów ustawowych.

W ocenie skarżącego, nie może ująć uwadze, że przepis art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy rentowej jest skoordynowany z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dotyczącymi alimentacji pomiędzy członkami rodziny, w tym przypadku pomiędzy rodzicami i dziećmi. Gdy zabrakło rodzica zobowiązanego do alimentacji dziecka niezdolnego do pracy i samodzielnej egzystencji ustawodawca w omawianym przepisie przyznał prawo do renty rodzinnej dziecku, bez względu na jego wiek. Przy ustalaniu prawa do renty rodzinnej wiek dziecka ma znaczenie tylko wówczas, gdy stało się całkowicie niezdolne do pracy w okresach wskazanych w ust. 1 pkt 1 i 2 art. 68 ustawy rentowej. Natomiast w sytuacji gdy dziecko oprócz całkowitej niezdolności do pracy stało się niezdolne do samodzielnej egzystencji wiek nie ma znaczenia, o czym świadczy sformułowanie na początku pkt. 3: „bez względu na wiek...”. Gdyby wiek dziecka uprawnionego do renty rodzinnej w przepisie art 68 ust. 1 pkt 3 miał znaczenie, jak tego chce Sąd Okręgowy, to omawiany przepis miałby zupełnie odmienną treść, a sformułowanie „bez względu na wiek” nie zostałoby zamieszczone. Wykładnia tego przepisu ustawy dokonana przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pozostaje w sprzeczności z intencją ustawodawcy, którą jest dostarczanie środków utrzymania w formie renty rodzinnej uprawnionym członkom rodziny wymienionym w artykułach 65-67 tej ustawy - po śmierci osoby do tego zobowiązanej.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny, a swe ustalenia oparł na należycie zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena nie wykraczała poza granice wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji wywiódł prawidłowe wnioski z poprawnie dokonanej analizy dowodów stanowiących podstawę rozstrzygnięcia. Stąd też Sąd Apelacyjny ustalenia tego Sądu w całości uznał i przyjął jako własne.

Sąd odwoławczy nie stwierdził przy tym naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, w związku z czym poparł rozważania tego Sądu również w zakresie przyjętych przez niego podstaw prawnych orzeczenia.

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się błędów w zakresie postępowania dowodowego. Przeciwnie, stwierdzić należy, iż Sąd meriti bardzo starannie zebrał i szczegółowo rozważył wszystkie dowody oraz ocenił je w sposób nienaruszający swobodnej oceny dowodów, uwzględniając w ramach tejże oceny zasady logiki i wskazania doświadczenia życiowego. Wobec tego nie sposób jest podważać adekwatności dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń do treści przeprowadzonych dowodów. Sąd odwoławczy podziela stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w orzeczeniu z dnia 10 czerwca 1999 r. (II UKN 685/98 OSNAPiUS 2000/17/655), zgodnie z którym normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. W ocenie Sądu brak jest w niniejszej sprawie podstaw do uznania, iż Sąd pierwszej instancji postąpił wbrew którejkolwiek ze wskazanych wyżej reguł.

Nie można zapominać, że postępowanie z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem cywilnym i obowiązują w nim wszystkie reguły procesowe również te dotyczące rozkładu ciężaru dowodu oraz terminów do składania wszelkich wniosków dowodowych. Art. 6 k.c. ustanawia bowiem podstawową regułą dowodową, zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Reguła ta pozostaje

w ścisłym związku z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego o dowodach. To na ubezpieczonym odwołującym się od decyzji ZUS ciążył obowiązek wykazania w procesie, że całkowita niezdolność do pracy powstała w okresach wskazanych w treści art. 68 ustawy emerytalnej i dowieść tej okoliczności miała przed Sądem pierwszej instancji (art. 232 i 381 k.p.c.). Tymczasem z całości dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy wynika jednoznacznie, że całkowita niezdolność do pracy powstała w okresie gdy on sam podlegał ubezpieczeniu społecznemu (w okresie jego zatrudnienia). Fakt ten został potwierdzony również opinią lekarzy orzeczników i biegłego sądowego a nadto niezbicie wynika ze zgromadzonej w aktach dokumentacji medycznej oraz dokumentacji rentowej.

Należy przypomnieć, że P. K. urodzony w dniu (...) ma wykształcenie wyższe medyczne. W 1992 r. w wieku 28 lat ukończył Wydział (...) Po ukończeniu studiów pracował jako radiolog aż do 2005 r. W tym okresie uzyskał 1° specjalizacji z radiologii. Aktualnie u ubezpieczonego rozpoznaje się schizofrenię paranoidalną. Ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy i niezdolny do samodzielnej egzystencji, jednakże niezdolność ta nie powstała przed 16 rokiem życia, ani w czasie trwania nauki. Po ukończeniu studiów (...) ubezpieczony rozpoczął pracę zawodową i kontynuował ją do 2005 r. (prawie 13 lat aż do chwili powstania niezdolności do pracy).

Zgodzić się trzeba ze stwierdzeniem, że prawo do renty rodzinnej przysługuje tylko takiemu dziecku całkowicie niezdolnemu do pracy, a także niezdolnemu do samodzielnej egzystencji, które nie miało możliwości uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a więc takiemu, które stało się niezdolne do pracy w czasie, gdy nie mogło podlegać ubezpieczeniu społecznemu z powodu wieku lub uczęszczania do szkoły. Ustawodawca nie przyznał prawa do renty rodzinnej dzieciom zmarłego, które przed osiągnięciem wieku 16 lat lub przed ukończeniem szkoły stały się częściowo niezdolne do pracy, gdyż dzieci takie mogą korzystać, co prawda z ograniczonych, lecz istniejących możliwości zarobkowych. Ta sama logika przemawia za wyłączeniem prawa do renty rodzinnej dzieci, które stały się całkowicie niezdolne do pracy, w tym także niezdolne do samodzielnej egzystencji, po osiągnięciu tego wieku i ukończeniu nauki, gdyż w stosunku do nich nie było przeszkód do podjęcia pracy lub innej działalności łączącej się z obowiązkiem ubezpieczenia.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2016 r. (sygn. akt I UK 150/15) w sprawie o niemal identycznym stanie faktycznym, że dziecko, które stało się niezdolne do pracy i samodzielnej egzystencji po osiągnięciu wieku określonego w art. 68 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy emerytalnej nie nabywa prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

Z uzasadnienia tego wyroku wynika jednoznacznie, że wcześniejsza rozbieżność w orzecznictwie Sądu Najwyższego na tle wykładni art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej została usunięta w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2006 r., II UZP 10/16 (OSNP 2007 nr 5-6, poz. 75). Przyjęto w niej, że dziecko, które stało się niezdolne do pracy i samodzielnej egzystencji po osiągnięciu wieku określonego w art. 68 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy emerytalnej nie nabywa prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 tej ustawy. Stanowisko powyższe zostało zaaprobowane także w późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego, jak i komentarzach do tego przepisu. Wynika z nich, że art. 68 ust. 1 pkt 3 nie dotyczy różnych stanów faktycznych i nie różnicuje prawa do renty rodzinnej dzieci niezdolnych do pracy w tak zasadniczy sposób. Należy także zgodzić się z tym, że dzieci ubezpieczonego mają prawo do renty rodzinnej jedynie czasowo, chyba że powstanie całkowitej niezdolności do pracy nastąpi w okresie wskazanym w art. 68 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy, co uniemożliwi im nabycie prawa do własnych świadczeń. Tak więc przyznanie tego prawa na dorosłe i nieuczące się dzieci ubezpieczonego stałoby w sprzeczności z funkcją renty rodzinnej.

Ubezpieczony oparł swoją apelację na argumentach przedstawionych w zdaniu odrębnym do wyżej cytowanej uchwały. Sąd Apelacyjny nie podziela tej argumentacji i w związku z tym nie widzi potrzeby ani możliwości zakwestionowania stanowiska wyrażonego w uchwale z dnia 29 września 2006 r. i utrwalonego w późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

Z akt rentowych ubezpieczonego wynika jednoznacznie, że pozostawał on w zatrudnieniu na ogólnym rynku pracy ponad 10 lat a następnie uzyskał prawo do renty, na której przebywa do chwili obecnej.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko del. SSO Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk